

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8014 Dep.
0030 OSLO

Deres ref
22/6169-1

Vår ref
22/2307-

Dato
6. februar 2023

Høring – forslag til endringer i regelverket om offentlige anskaffelser og byggherreforskriften

Vi viser til Nærings- og fiskeridepartementets brev med vedlegg av 4. november 2022.

Underliggende etaters merknader til Nærings- og fiskeridepartementets forslag kunne være nyttige i Samferdselsdepartementets arbeid med å vurdere forslagene. De ble derfor bedt om å sende sine høringsuttalelser via Samferdselsdepartementet.

Statens jernbanetilsyn har opplyst at etaten ikke har merknader til forslagene. Vedlagt følger kopi av Statens vegvesens høringssvar av 30. januar 2023. Vi viser til etatens merknader til høringsutkastet. Under følger i tillegg enkelte særskilte kommentarer fra SD.

Nærings- og fiskeridepartementet foreslår endringer i anskaffelsesloven, anskaffelsesforskriften, forsyningsforskriften og forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter og byggherreforskriften som tar sikte på å styrke håndhevingen av eksisterende regler i annen lovgivning som sikrer viktige sider av arbeidslivet og motvirker arbeidslivskriminalitet.

Staten bør bidra til å sikre anstendige lønns- og arbeidsvilkår. Etter vår vurdering vil de foreslåtte endringene i forskriftene på anskaffelsesområdet kunne bidra til dette, men vi har noen kommentarer.

Flere av forslagene innebærer at det skal innarbeides vilkår om dette i kontraktene. Oppdragsgiver må følge opp at leverandørene følger opp disse kontraktsvilkårene. Denne kontrollplikten vil særlig for mindre oppdragsgivere med få anskaffelser, kunne oppleves som ressurskrevende. Oppfølging av kontraktsvilkår kan også i dag være ressurskrevende. Vi har

Postadresse
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo
postmottak@sd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.sd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 904

Avdeling
Avdeling for styring,
administrasjon og
samfunnssikkerhet

Saksbehandler
Elin Marie Furu
22 24 81 53

imidlertid merket oss at det for flere av forslagene legges opp til å utarbeide retningslinjer for å følge opp kontrollplikten av kontraktsvilkårene og det foreslås standardvilkår som kan innarbeides i kontraktene. Etter vår vurdering vil dette kunne bidra til å gjøre kontrollplikten mindre ressurskrevende.

Det er viktig at det i den videre prosessen med regelverksarbeidet, tas hensyn til omfanget av den foreslåtte kontrollplikten av kontraktsvilkår som er forskriftsfestet og en eventuell kontrollplikt av kontraktsvilkår som er frivillig fastsatt av oppdragsgiveren selv. Vi vil peke på at en effektiv håndheving av obligatoriske og frivillig fastsatte kontraktsvilkår krever virkemidler og ressurser som er egnet til å oppnå dette. Forslaget om å også føre kontroll med frivillig fastsatte kontraktsvilkår må ta hensyn til at oppfølging av obligatoriske kontraktsvilkår allerede er ressurskrevende for oppdragsgivere, jf. bl.a. pkt. 3 i Statens vegvesens høringsvar.

Krav til kontraktsvilkår om betaling via bank eller foretak med rett til å drive betalingsformidling

Forslaget om krav til betaling via bank eller foretak med rett til å drive betalingsformidling innebærer at retten til å betale kontant fravikes for offentlige anskaffelser.

I dag er det krav om elektronisk faktura i offentlige anskaffelser, men ikke en plikt til å betale disse via bank. Det går ikke fram av høringsnotatet om omfanget av fakturaer som betales kontant i offentlige anskaffelser, er stort. Vi vil anta at de aller fleste/hvis ikke alle elektroniske fakturaer betales via bank. Dersom kontant betaling i offentlige anskaffelser er et reelt og stort problem, har ikke Samferdselsdepartementet merknader til at det innføres et generelt krav til betaling via bank eller foretak med rette til å drive betalingsformidling. Det bør da utarbeides retningslinjer for hvilke sanksjoner som kan og bør benyttes ved brudd på kravet om betaling via bank mv.

Lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter og i byggherreforskriften

Allmenngjøring av tariffavtaler

Statens vegvesen tar i sitt brev opp problemstillinger knyttet til allmenngjøring av tariffavtaler, jf. pkt. 5.2 og 5.3 i brevet. Staten viser til forslag til endring av anskaffelsesloven § 6, og skriver at «[!]ønns- og arbeidsvilkår kan svekkes vesentlig i en bransje ved allmenngjøring». Hva som menes med allmenngjøring fremgår forutsetningsvis av allmenngjøringsloven § 5 første ledd. Allmenngjøring innebærer at en landsomfattende tariffavtale helt eller delvis skal gjelde for alle arbeidstakere som utfører arbeid av den art avtalen omfatter, i en bransje eller en del av en bransje, med begrensninger som følger av eller i medhold av arbeidsmiljøloven § 1-7.

Dagens praksis med delvis allmenngjøring av tariffavtaler medfører ulike konkurransevirkninger for de ulike leverandørene. Bakgrunnen for dette er at tariffavtaler bare er delvis allmenngjort, slik at flere vilkår som fremgår av tariffavtalene som ligger til grunn for allmenngjøringen, ikke er gjeldende for de leverandørene som omfattes av de allmenngjorte tariffavtalene. Dette innebærer at leverandører som ikke er tariffbundne får

lavere kostnader (herunder lønnskostnader) enn leverandører som følger landsomfattende tariffavtaler innenfor samme bransje.

Samferdselsdepartementet kan ikke se at den problemstillingen som Statens vegvesen her ta opp, er reflektert i høringsnotatet, men er et poeng som bør tas med i den videre vurderingen.

Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter

Det foreslås en mindre endring i § 4 i forskriften som vi ikke har merknader til. Det går fram av denne bestemmelsen at forskriften får anvendelse på tildeling av tjenestekontrakter og bygge- og anleggskontrakter som er lik eller overstiger 1,3 mill. kr ekskl. mva. for statlige myndigheter og 2,05 mill. kr ekskl. mva. for andre oppdragsgivere. Dette tilsvarer tidligere EØS-terskelverdier som nå er på hhv. 1,4 og 2,2 mill. kr. Det går ikke fram av høringsnotatet om det har vært vurdert å endre terskelverdiene i forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. Etter vår vurdering er det lite hensiktsmessig at terskelverdiene ikke er like i ulike forskrifter knyttet til anskaffelsesregelverket.

Med hilsen

Rolv Dahl-Jørgensen (e.f.)
avdelingsdirektør

Elin Marie Furu
underdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg